

Letnik IV.

v lažnjivi obleki.

Št. 23.

Izhaja po **dvakrat na mesec** v Ljubljani, kedar ga prebere in ne konfiscira policija. — Veljá **celo leto** 3 gold., **pol leta** 1 gold. 50 kr. in **četrt leta** 80 kr. za vsacega brez ozira na stan, osebo in narodnost. — Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po 15 kr. v administraciji. Vredništvo in opravištvó (administracija) je na velikem trgu hiš. št. 3 v prvem nadstropji na ulice. Tam se sprejema denar.

☛ Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval.

Iz Žabjeka.

Pride mi slavne sodnije povelje,
Da so predsednika želje,
Da se na Žabjek podam.
Mene ni tega nič sram.
Ura mi zadnja odbije prostosti,
Ugasne svobode mi luč,
Žabjeka čaka že ključ,
Kjer se že mnogo pač grešnikov posti.
Ne bele, ne črne ne zinem,
Ko v Žabjeka tužnosti zginem.
Pri moj Dunaj,
Rad bi ostal bil še zunaj.

Žabjeka vrata se rada odprejo,
Če kóga pod streho sprejmejo;
Vendar nerada zopet,
Kedar se vrne med svet.
Meni odločena ozka je soba,
V kateri sem varno zdaj skrit,
Mesecev dvoje zašit,
Kakor zavržena druga tu roba.
Mi sedma številka na vratih,
Po nji se zdaj zovem pri bratih.
Pri moj Dunaj,
Kmalu bi rad bil že zunaj.

To je življenje na Žabjeku krasno!
Nikomur ni dolgočasno,
Nihče tu ni zavidljiv,
Nihče vesel, da je živ.
K hrastavim grešnikom oni se druží,
Kteri le enkrat grešil,
Ker ga je v glavo dobil,
Tak se srce mu še blago okuži.
Med takimi jaz sem prebival,
Sladkosti vse Žabjeka vžival.
Pri moj Dunaj,
Da bi enkrat bil že zunaj!

Kdor ni nikoli še zgubil prostosti,
Čutil ne bo te sladkosti,
Ktero občuti, ki vjet
Vrne nazaj se med svet.
Ko me ključar je iz hiše zapodil,
Šel sem iz nje tak vesel,
Da bi bil skoro objel
Vest cló porotnika, ki me obsodil.
A vendar mi Žabjeka sila
Peruti ni nič polomila
Pri moj Dunaj!
Zdaj sem zopet vam že zunaj.

„Brencelj“.

Poslano.

Osoda velikih in veljavnih mož je, da jih svet rad obrekuje in prezira in še le po smrti se jim stavijo spominki, kedar oni sami ne porajtajo več zá-nje. Po vsej slovenski zemlji, da, ponosno smem reči, po vsi Avstriji znano je že moje slavno ime, zlasti tam, kjer se dobivajo dobri pol-maselci, in vendar še ni nihče na to mislil, da bi jel nabirati za moj spominek. Mar mislite, da jaz lahko brez slave živim? Slava in mokrota, to je fundamentalna podlaga moje vere in ker me letos niso volili v državni zbor ter mi tudi odbili prošnjo zarad 5000 gld., ne morem se nikakor strinjati z adresno do cesarja, katero sem bil v juterni naudušenosti podpisal, ker na tiščé se človek prej nauduši, kakor po kosilu, ko ima že trudno fundamentalno podlago. Toraj sem spoznal korist dežele v tem, da hitro odstopim od svojega poslanstva, kajti čemu bo železnica, če se jaz po njej ne bom vozil v državni zbor na Dunaj? „Dajte cesarju, kar je cesarjevega, meni pa 100000 gld.“, to je moje geslo. Če sem 71. leta glasoval za fundamentalne članke, letos pa zoper nje, je to zgodilo se le po dobljenem prepričanji, da se na fundamentalnih člankih ne dá izdelati nobena železnica, pri kateri bi jaz postal dobro plačani svetovalec. Če o komu, velja o meni pregovor: „Nemo propheta in patria“ (nihče prerok v domovini), zatoraj bom iznajdel kje kako deželo, ktera me bo iz hvaležnosti volila ministra in dobro plačanega nadzornika vsih železnic. Toda to si bom že prej izgovoril, da, če mi misli moja domovina kdaj kak spominek postaviti, naj stavi tik mene kak rimsk bokal, da se ne posušim.

Slednjič le še omenim, da sem k ministru Auerspergu h kosilu povabljen. Ko me je zadnjič na Dunaji srečal, se mi je že sto korakov daleč odkril in rekel: „Dragi moj V. C.! Vi ste še mož! Če Vas vidim, moram res spoštovati stranko, katero Vi zastopate. Vas ne bo dél vsak v koš. Jutri Vas povabim h kosilu, če mi ne boste odrekli časti in radosti Vaše nazočnosti.“

Tako je govoril z menoj minister Auersperg, jaz sem mu podal roko, katero je on hotel poljubiti, pa sem mu rekel: „Le pustite le, saj ste tudi Vi predsednik. Kolega kolegi ne bo roke poljuboval.“ — „Le še dva taka, kakor ste Vi,“ je na to on odgovoril, „in jaz se spustim v boj s celim svetom.“

Če že minister tako z menoj govori, bi se res zavrgel, če bi dalje sedel med paglovci v deželnem zboru, kateri so tako kratkovidni in malosrčni, da me ne volijo v državni zbor, ter mi ne dovolijo še tistih 5000 gld., kateri bi se spodobili možu moje važnosti vsako leto že za cigare.

Nehvaležna dežela, ti res nisi vredna, da bi jaz dalje zá-tele sedel v deželnem zboru. V. C. gré in nikdar več ga ne bo nazaj med vas. V. C. Zupan.

V kranjskem deželnem zboru.

Kramarič. Mi hočemo imeti vinorejsko šolo na Dolenjskem, ne v Ipavi.

Dr. Bleiweis. Saj jo boste dobili še bolj obširno, toda zdaj glasujemo za Ipavsko.

Kramarič. Jaz pa hočem, da glasujemo za šolo na Dolenjskem.

Dr. Bleiweis. Ali ne vidite, da pride tudi na dnevni red?

Kramarič. Jaz hočem šolo na Dolenjskem, ne na dnevnem redu, na Dolenjskem nimamo dnevnega reda.

Dr. Bleiweis. Ali ne slišite, da gre zdaj za šolo v Ipavi.

Kramarič. Jaz hočem šolo na Dolenjskem. (In tako dalje.)

Krišpin Krišpovič.

Kajti naj premisslujem, kolikor koli in od ktere strani koli hočem, ta Luka Svetec je moj mož, zategadel mi pa tudi ni nikakor nikoli všeč, da se slovenski časniki mu vsedejo na vrat in ga jahajo, kakor da bi bil kak Dežman ali Kromer, kajti ta dva nimata ne niti toliko logike v glavi, kakor jo ima Luka Svetec v peti. In ravno, ker ima Luka Svetec logiko v peti, ni mogel glasovati v tistem deželnem zboru za tisto adresno, kakor se imenuje pismo do cesarja v tistem parlamentarnem jeziku. Da bo pa vsak kdor koli, tudi tisti, ki ni odgojen pri tistih parlamentarnih jaslih, v stanu spoznati Luka-Svetečevo logiko, bom v kratkem po jezikoslovski kakor po zgodovinski poti pojasnil, kaj je logika splošno, in kaj je logika Lukeža Svetca še posebej.

Logika splošno je nekaj, kar se ne da niti prijati, niti piti, niti jesti, toraj tudi ne zapreti. Nego logika je nekaj, kar sledi iz tistega, kar si kdo domišljuje, da mora slediti iz tistega, kar si domišljuje, in to tim pri slabem, čim pri dobrem. Ali v ljudskem jeziku: logika je, da vse kar mačka rodi, miši lovi, ker to, kar mačka rodi, mora miši loviti, s čimur pa ne bom rekel, da to velja tudi o Lukežu Svetcu, za kar je porok njegov krstni list.

Kar se pa tiče tiste Luka-Svetečeve logike, katero ima gotovo tudi v peti, ker je mož logike poln od nog do glave, je timtaista še veliko dalje segajoča. Luka-Svetečeva logika se da zgrabiti, prijati, če pride pod palec, zašumi ali pa je okrogla srebrna ali zlata, kajti Luka pravi, da je na svetu tisto prvo, kar je pod palcem. Zategavoljo je logično, da državni kranjski poslanec gre na Dunaj, da si kaj prihrani, ker je ljubljanski magistrat tako nehvaležen, da plačuje Lukežu za njegovo logiko bornih par sto goldinarjev. Človek ne živi le od logike same, timveč in marveč od plače deželnega in državnega poslanca in od družih grošev, ki pridejo iz kmečkih žepov, to je tako jasno, kakor Lukeževa logika.

Ampak Lukeževa logika sega še dalje. On si misli: Dokler se je splačalo biti Slovenec, je bilo logično, da sem s svojo logiko škodoval nemškutarjem. In ker sem prej s svojo logiko škodoval nemškutarjem, je logično, da zdaj, ko se ne splača več ta logika, previdim, da sem jim delal škodo. Storjena škoda se pa mora poravnati, to je logično, toraj je tudi logično, da jo skušam poravnati po ravno tisti logiki, s katero sem jim prej škodoval. Na ta način delam zmiraj logično, na ta način logično ne more biti drugače, kakor da potegnem z nemškutarji.

Takisto si misli tisti Luka Svetec in gre logično v tabor nemškutarjev, in zategavoljo jaz ne morem drugače, kakor da strmim nad tako logiko tistega Lukeža

Sveteca, o katerem bo tudi logično, da bo pri prihodnjih novih volitvah za deželni zbor ostal na cedilu svoje logike. Jaz in gospod Luka Svetec ne bova nikdar več na novo izvoljena.

Potlej je pa še tem bolj logično, da je Luka Svetec tistemu Bleiweisu, ki je hotel tistega Zagorca pregovoriti, da bi za adresno glasoval, rekel: „Kdor za kakoršnokoli adresno glasuje, je izdajalec kranjske dežele“. Vrabei na strehi deželne hiše so pri teh besedah kar odleteli, kar je bilo tudi logično.

Zategadel je pa tim manj logično, da slavna c. k. policija, namestu da bi nam preskrbela novo ministerstvo, konfiskuje „Brenceljna“, kar pa nikdar in nikarkoli ne bo branilo, da si ga vsak lahko naroči, kedar koli in kolikor časa koli hoče, posebno zdaj, ko mu bo novo leto ponujalo lepo priliko.

Doktorju Razlagu.

Mi-dva ne znava jahati na političnem konji. Mene je pripeljal na Žabjek, Tebe pa v središče, kjer so Te na cedilu pustili. Meni je jako žal za-té, rajše bi bil zgubil sto Zagorcev, kakor enega Razlaga.

O ti presneta adresa ti! Kdo bi bil mislil, da boš Ti nad njo padel!

„Brencelj“
na razvalinah Tvoje slave.

Poslanec Zagore,

vrnivši se iz Ljubljane, v sredi svojih volilcev.

Ne veste, možje, kako je bilo v Ljubljani! Tam me niso gledali, kakor me vi gledate, niso me imeli za kmeta, marveč sedel sem sredi gospode in v sobi, ktera je desetkrat tako velika, kakor ta krčma, tla so gladka in svitla kakor zrcala, vas kdo bi še ne znal hoditi po njih; prav lahko bi se vsa naša vas drsala po njih kakor po ledu. Stol, na katerem sem sedel, ni bil tako trd in priprost, kakor ta-le klop, ampak naslanjač z mehko podlago, miza zelena, in pred seboj sem imel vse pisalno orodje, veliko gorši, kakor naš okrajni glavar. Vse mi je reklo: gospod, ne kakor vi, Jože ali oče Zagore. Tega se morate tudi vi navaditi. Kosil sem tudi prav po gosposko, strežaj je čakal mojega povelja, kakor da bi bil jaz kak grof.

Kedar smo sedeli in vstajali v dvorani, je moj glas ravno toliko štel, kakor n. pr. Bleiweisa, Coste ali kacega družega. In kako prijazno so gospodje z mano govorili! Dežman, Svetec, Kromar, Abfaltrern, vsi so govorili z mano, kakor da bi ne bil kmet, timveč okrajni glavar ali kaj tacega. Ko je šlo za neko adresno — jaz je nisem razumil, ker v Gemeindarci ne berem nič tacega — so prišli tisti imenitni Dežman k meni in so se ponižali z mano govoriti, jaz sem videl, kako nevošljivo so me drugi gledali, ker Dežman ne govore z vsakim.

„No, gospod Zagore“, so rekli po nemški, ker veste, da jaz znam nemški, „ali boste glasovali za adresno?“

„I, jaz ne vem“, pravim jaz na to, se ve da nemški, da ne bi mislili, da sem tako zabit, „ali bi, ali bi ne. Kaj pa Oni mislijo?“

„Jaz ne bom glasoval za-njo“, rečejo dalje, „Svetec tudi ne. Nam ni všeč.“

„I no, če Njim ni všeč, že ne more biti veliko vredna, Oni so bolj učeni, kakor jaz, pa še jaz ne bom glasoval za-njo.“

„Dajte mi roko“, pravijo dalje in mi molé svojo roko. Taka čast se vam, kar vas je tukaj, še ni pri-

godila, to je ravno tako, kakor če bi vam komu okrajni glavar roko pomolil ali pa še več.

Potlej so prišli pa še drugi gospodje in se drenjali okoli mene, kakor na somnju ljudje okoli kake debele živine. Jaz pa sem bil tudi toliko možki, da nisem Dežmanu in Svetecu dane besede nazaj vzal, ker je zame tako vse eno, ali se pošlje adresa do cesarja ali ne, ker o mojih gruntih in žagah tako nič v nji ni pisanja! Kaj se bomo mi kmetje brigali za tista pisanja! Če jaz kaj potrebujem, že sam pišem, v Gemeindarci pa dobim vse, kar potrebujem, zaradi mene naj pošljejo sto adres ali pa nobene, nam kmetom to nič ne pomaga. Za kmeta je cerkev, krčma, dobra letina, dobro vino, dosti vode za žage, vsega tega nam pa gospoda z vsemi adresami ne pridobi, zato pa tudi jaz nisem hotel glasovati za-njo.

O, v Ljubljani je bilo fletno! Vsak dan sem služil 5 glđ., še več, kakor naš okrajni sodnik, in vse le zato, da sem sedel in vstajal. Da bi le zopet kmalu bil deželni zbor, jaz ga že komaj čakam.

Dober svét.

Društvo nemškutarških učiteljev na Kranjskem ima dozdej 17, reci: sedemnajst udov. Ker je pa celih sedemnajst udov za društvo vendar-le premalo in ni nobene nade, da bi še kateri pristopil, bo treba po umetnosti pomnožiti število teh udov.

„Brencelj“, ki posebno rad spravlja svoje prijatelje nemškutarje iz luže, je tudi to reč pretresal in ponudi slavnemu odboru onega društva sledeči načrt, po katerem bi se dalo pomnožiti število društvenih udov:

Vsak izmed v društvo vpisanih učiteljev ima pri svojih učencih gotovo več ali manj imen, ali priimkov na pr. Švedra, Klobuštra, Pepca, Pokloftani itd. Naj se vpiše z vsemi temi imeni v društvo in ker jih ima vsak najmanj petero, bo dalo to za društvo imen 85, ker je 5krat 17 ravno 85. To je že lepo število.

Pri občnih zborih naj se najamejo postrežčeki, kateri naj se oblečejo v učiteljsko obleko, da jih bo vsaj kaj videti. Ako bi se ne moglo spraviti ponosno število skupaj, naj odbor dá narisati na steno zbornice z ogljem nekaj učiteljskih podob, da predsednika ne bo v samotni strah. Če bi ne našli nikogar, kateri bi take ude spodobno narisal, se jim „Brencelj“ ponudi s svojo umetnostjo.

Po pregovoru: „Jeder Zoll ein Lehrer“ (vsak palec učitelj) naj se razdeli tih 17 učiteljskih udov na palce in društvo ima potem več tisučev udov, kar bo gotovo deželi koristilo.

Najbolj zanesljiv načrt pa, pomnožiti število udov je ta: Vsak izmed sedemnajsterih naj prinese v zbor seboj „afnjo“ ali ščurka v glavi, potem bo vsak videl še enkrat toliko nazočih, namreč namestu šestnajst-dvaintrideset, in ker jih bo takih, ki vidijo po 32 udov, sedemnajst, vidijo vsi skup 544 udov; to je že lepo število, na katero bo smelo društvo ponosno biti.

Ta dober svét dá „Brencelj“ odboru društva zastonj. Kaj ne, da je dobra žival?

Dobro znamenje.

List ljubljanskega društva nemškutarških učiteljev ima, komaj stopivši na svitlo, razen vrednika že 16 naročnikov, kar je tim bolj veselo znamenje, ker so blagodušno naznanili, da ga hočejo zastonj prejemati. Vspéh lista je gotov.

Zagorčeva modrost.

Ali je to, kar pove adresa kranjskega deželnega zbora, tudi v „Gemaindarci“ — potem je adresa nepotrebna, ker jo cesar lahko v „Gemaindarci“ bere, ali pa tega ni v „Gemaindarci“, — potem je adresa celó lažnjiva in predrzna, toraj jaz ne morem nikakor glasovati zá-njo.

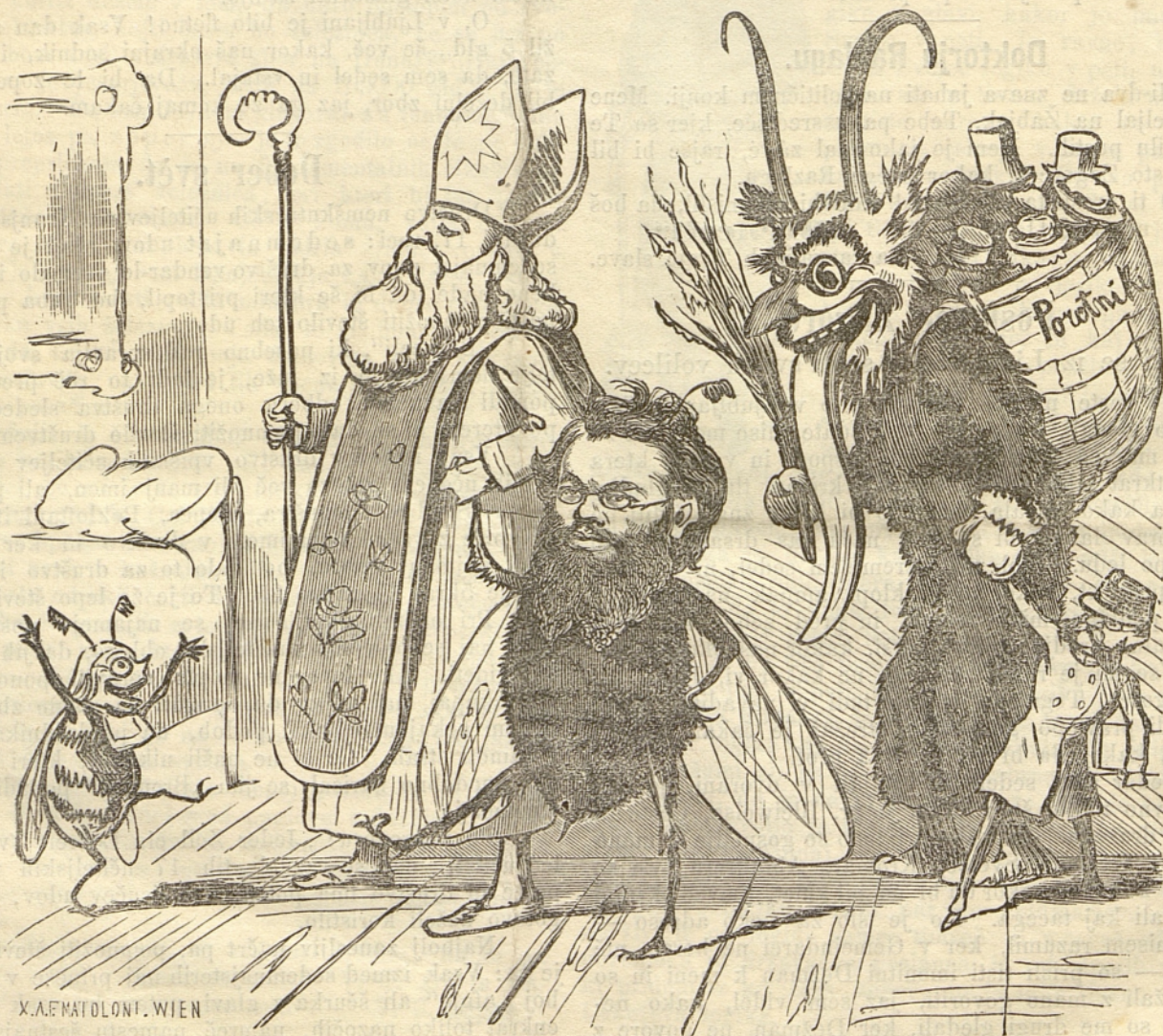
Dalje pa adrese, ktero je odsek učenih poslancev skoval, jaz ne razumem; adrese pa, ktero bi jaz skoval, bi nihče drug ne razumil. Čemu toraj adresa?

Ponižen predlog.

Slišal sem, da ima ljubljansko društvo nemškutarskih učiteljev doslej še le 17 udov, kar je jako malo. Jaz toraj stavim predlog, da si društvo pridobi učitelja Gašperina na Krškem in Kramarja v Loki ter ju pridene tej številki. Ker sta namreč ta gospoda dve ničlji (0), bo društvo imelo potem 1700 udov. Za ta svoj predlog ne zahtevam nobene plače.

Učitelj iz kmetov.

Na sv. Miklavža dan.

X. A. MATOLONI. WIEN

Miklavž. Vidiš, „Brenceljček“, ker si mi pridno molil, prinesel sem ti nekaj, kar nisem prinesel nobenemu drugemu otroku.

Mladi „Brencelj“. Joj, joj, ata, ata! Kaj pa oni črni mož za vami? ali vas bo zopet vzel? Ali je po mene prišel?

„Brencelj“. Nič se ga ne boj, zá-te ne mara. To je parkelj, ki je nabasal porotnike v koš in državnega pravdnika seboj vzel.

Mladi „Brencelj“. Zakaj pa?

Parkelj. Ham, ham! Moliti niso hoteli. Jih bom že jaz učil. Ham, ham!

Opazka gospodom naročnikom. Kakor vidite, je „Brencelj“ prišel zopet iz Žabjeka in bo brencal svojo pot naprej. Ker se bliža pa konec leta, opomni Vas že zdaj, da bo treba Vam si ga kmalu omisliti za drugo leto. V prihodnji zadnji številki 4. letnika Vam bo to potrebo bolj natanjko razložil, danes le opomni še tiste, kateri mu dozdej niso odrajtali še dolžnega davka, da se podvizajo, ker je res že zadnji čas. Ob enem

se naznanja vsim, kateri znajo brati, da bo precej po novem letu prišel na svitlo „Ričet iz Žabjeka“, to je, jako zanimiva knjižica z več ko 30 novimi podobami ozaljšana za poduk in kratak čas. Dasiravno bo veliko vredna, veljala bo le 30 krajcarjev, da si jo bo lahko vsak kupil. Kdor jo hoče prejeti, naj priloži 30 kr. k naročnini, ktera tudi v 1873. letu ne bo povikšana. To za zdaj, obširnejše naznanilo prihodnjič.